

ШЫН

СОЛУН 1925 ЧЫЛДЫН АВГУСТ 31-ДЕ УНУП ЭГЕЛЭЭН

1999 чылдың
февраль 6,
суббота
№ 5
(16067)
Садар өрттээ
1 руб. 50 коп

Солун болгаш номчукчу

Орууң ажык, маңың ылгын болзун

Хоочун чогаалчымыс Кызыл-Элик Кудажының бо чылдың декабрь 10-да үнгөн "Шын" солунда "Тыва дыл дир чорда, "Шын" солун өлбөс ужурулуг" деп чүдүлүп номчааш, аңаа бүрүнү-биле хаттыжып, Тываның эң-не хоочун солуну черле ара соксавайн үнүп-ле турар болзун деп идөгөн, бодунуң амы-хуунда бодалдарымын аңаа немеседим.

Мен "Шын" солуну 4-5 класстарга өөренип тургаш-ла доктаамал номчуур аптарган мен. Ол дээрге 1953-54 чылдар үези чүве. Ол үеде мээң ада-ием колхозтун анык инектерин кадарып турган, чагы үеде серин чайлактарга кожуп үнө бергеш, аңаа малды семиртип алар боор чүве. Аңамның чагыткан солуннары ойлеп-ойлеп солунды чедиң кээрге, инек кадарып чораш, оларны чагыстап номчуур турган мен. "Шын"-биле кады

"Тываның аныктары" база доктаамал кедир чүве, ыңчангаш ол база-ла мээң чарылбазым онуңум болган. А "Сылдысчыгаш" солун дээрге мээң школага кирип турга-ла билirim, доктаамал чагыдып алып болгаш номчаар солунум чүве. Ыңчангаш "Сылдысчыгаш" мээң карактарым чырыткан болгаш солуннар номчурунче, чоорту солуннарга материалдар бижириңче мени эдерткен солунум болган. Үстүнде адааным солуннарын чүгө доктаамал

номчукчуу эвес, харын-даа бижикини белин бооп чордум ийин. 1950, 60, 70 чылдарга бо-даарга, ам үе сыр өскерилген-дир. Бүгү-ле чүве, ашка-копектин чедишпезинде бооп турар. Ол дугайын чугаалаанда херээ чок, ону кижи бүрүзү эки билir. Солун үнмөйн баарга, дыка-ла сагышыраар кижи-дир мен. 1960 чылдарын соонда чуртун оскө удуг хоорайларынга өөренип, студентипен-даа чоран үемде Тываның солуннарын чагыдып ап, доктаамал номчуп чоран мен. Амгы үеде чамдык эш-чоорун чугаазын дыңнаарга, "солуннар доктаамал үнер эвес, ону чагыткаш чоорул, телевизор-ла коруп орза экиси ол ыйнаан" - дигилээр боор-дур. Ол харын, бир талазында, шын-даа ыйнаан.

Черле ынчаш солуннарын бо үнеринин үзүктелі бээр чыгыдыга кылырынга база шактыктап турар дээрзи билдингир. Оон кадында почта чедирилгези база саадаар боор-дур. Моон мурнунда бөгүн үнген солуну ол-ла хүн Хандагайтыга номчул турдуус. Ам байдал өскерилген. Өвүрүнүч почтазы Чалаанага келгеш 2-3 хонук, харын-даа чамдыкта иседе чедир саадаар боор-дур. Ыңчангаш оода почтамын чедирилгезин саадатпаза деп күзөлдүг кижи-дир мен. "Шын" солун Тываның эң-не хоочун, эң-не хой номчукчулугу солуну. Ол ам бир чыл болгаш 75 харлаар, 75 харлаар! Бо хире үениң иштинде Тывага амдыралдын бүгү өскерилгезинерин, чаартылгаларын чырыдып келген. "Шынны" дам-

чыштыр бугун Тывада байдалды билir ап чоруурбис. Ыңчангаш мээң база мээң өг-бүлөмнүн эң-не ынак солуну, "Шын" - Чаа 1999 чылда, Тоолай чылдында, доктаамал үнер-ле болзунам! Орууң ажык, маңың ылгын, дыңны чидиг болзун, ынак солунум - "Шын"! А солунуңа ажылдакчылары Светлана Сюр-ооловна Монгуштуң удуртулгалы-биле тура-соору кыжы, туткан холу кыжы, бергелерге ундарыайн, тозулбайн ажылдаарын күзээр-дир мен. Шагаа-биле, эргим солунум, оң чогаалдыкчы коллективи! Маадыр-оол ДАНЫН Күш-ажылдык хоочуну. Өвүр кожуун.

Тыва Республиканың Дээди Хуралында билчиишкннің байдалыңга

Февраль 3-те Тыва Республиканың Дээди Хуралының ийги чымы алдыгы сессиязы ажылын эгелээн. Ийи хүн үргүлчүлээн сессияга депутаттар 32 айтырыгын чугаалашкан.

Тыва Республиканың Дээди судунуң даргазының эрге-букаалык кандидатур дугайында айтырыгын дараазында сессияга чедир сонгаарладып каан. Ук эрге-букаалык 4 кордакчы бар. Кынарлы ол?

Сергей Степанович КУЖУГЕТ. Ол 1955 чылда Барыын-Хемчик кожуунга төртүтүнген. ССРЭ-нин ИХЯ-нын Омскиде милицияның дээди школазын дооскан. Истелге салбырынга инспекторлап күн-ажылчы базымын эгелээн. ТР-нин ИХЯ-нын өоредилге төвүнге улуг башкы бооп ажылдаан. 1981-84 чылдарда ССРЭ-нин ИХЯ-нын Москвада милицияның дээди школазының адьютандызы. 1983-93 чылдарда ССРЭ-нин ИХЯ-нын Хабаровскиде милицияның дээди школазының башкызы. 1993 чылдың февралдан бөгүнге чедир ТР-нин юстиция сайыды.

1990-92 чылдарда ТР-нин юстиция сайыды. Бөгүнде ТР-нин Дээди судунуң судьязы. Ажылдап келген үезинин дургузунда бо ажылдакчылар мергежилинге бердинген, ханы билгилги, ону практика кырында ажылдап билir, белдик организаторжу салым-чаяаның кижилер кылдыр боттарын коргускен. Ыңчангаш олар ТР-нин Дээди судунуң даргазы эргедужаала төлөнтүг дээрзин депутаттар демеделгези. Дараазында сессияга чедир сонгаарлатканынын ужуру болза, Президент Ш.Д. Ооржак оларга хамаарыштыр РФ-тин Дээди суду-биле сүмешкеш, шийилгени кылганынын соонда, катан кирирге, депутаттар бадылаар болганы-биле ыңчанган.

Надежда Чычан-ооловна КУЖУГЕТ. 1954 чылда Улуг-Хем кожуунга төртүтүнген. Иркутскинин Күрүне университетинин юридиктиг факультетин дооскан. Бин-Хем, Чоон-Хемчик, Барыын-Хемчик кожуунга улус судтарынга ажылдап чордан. 1990 чылдан ТР-нин Дээди судунуң судьязы. 1997 чылдын июльдан бээр ТР-нин Дээди судунуң даргазының орадакчызы. Алекмаа Анай-ооловна САЛЧАК. 1961 чылда Чоон-Хемчик кожуунга төртүтүнген. Иркутскинин Күрүне университетинин юридиктиг факультетин дооскан. Барыын-Хемчик кожуунга улус судунга болчукчулап, суд даргазы бооп ажылдаан. 1992 чылдың сентябрьдан бөгүнге чедир ТР-нин Дээди судунуң судьязы.

ТР-нин Дээди Хуралынын ийги чымынын алдыгы сессиязынга ТР-нин Чазак баштыгынын орадакчызы Айылчак Чок чорук човүленинин секретари Биче-оол Сунуевич Шырапты Тес-Хем кожуун чыгаргызының даргазынга сонгуканы-биле мурнунда турган ажылдан хостаар дугайында айтырыг база сонгаарлаттынган. Б.С. Шырап эрге-дужаалдан хосталып албайн турда-ла, чаа дарганы сонгааны дээрге, хойбулу суугаар эвес бооп турар. Хоойлу суугаар бүгү документилерин ДХ-же киригениниң соонда, ук айтырыгын чугаалажыры-биле сонгаарлаткан.

Юрий Тудушович СТАЛ-ООЛ. 1956 чылда Улуг-Хем кожуунга төртүтүнген. Иркутскинин Күрүне университетинин юридиктиг факультетин дооскан. Күш-ажылчы наамдарын Кызыл хоорай судунга 1981 чылда эгелээн. Танды кожуунуң улус судунга судьялап, суд даргалап ажылдаан. 1986 чылдан бээр ТР-нин Дээди судунуң судьязы, оон соонда суд даргазы.

Тыва Республиканың байырлалдар хүнеринин дугайында Хоойлу бириг номчулгалы-биле хүлээп алдынган. Тыва Республиканың күрүне байырлалдары: август 15 - Тыва Республиканың хүнү; Октябрь 21 - Тыва Республиканың Конституция хүнү; Тыва Республиканың улустун байырлалы - Шагаа. Ону байырларын хунун ТР-нин Дээди Хуралының доктаалып суугаар чылдын-на тодардыр. Бо байырлалдар хүнеринде бүгү албан организация,

бүдүрүлселерге ажыл хуну эвес, дыштаныр хүп. Байырлал хүнери-биле дыштаныр хүнер катчы берген таварылгада дыштаныр хүнерин байырлал соонда хүнерже чылдырар.

"1999 чылда Шагаа байырлалының хүнү - февраль 17.

"ТР-нин Дээди Хуралының депутаттарынын сонгудаларынын дугайында", "Төлээкчилеринин Тус чер хуралдарынын депутаттарынын сонгудаларынын дугайында" база "Тус чер чагыргаларынын даргаларынын сонгудаларынын дугайында" хоойлуларга хамаарыштыр катан сонгудаларже хой ашка чуралдалары үнүп, ук сонгудаларга чоңун киржилгезинин денели конгүс куду бооп турары-биле хоойлуга бижитинген сонгукчаларынын ыяап-ла 50 хуузу киришкен турар ужурулуг дээни болдунмайн турар болганда, ону бүгү Россияда ышкаш, 25 хуу кылдыр бадырларынын дугайында санал кирген. Ыңчалза-даа 50 хууну алгаш ажылдап эгелей бергенерин өскө арткан депутаттарга сонгудалар чүге ындаг чингелделег болур ужурулуг дээш чамдык депутаттар удуранган.

Черле ынчаш сонгудалар дугайында хоойлу же кирир немеле болгаш өскөргилерле маргыладалыг, билдинмес чүүлдер хой бооп турарында К.А. Бичелдейин саналааны 25 хуу дугайында айтырыг эртейин барган.

"Төлээкчилеринин, тус чер хуралынын дугайында" хоойлуга эдилселер болгаш немелделер киригениниң дугайында" ТР-нин Хоойлузуңга хамаарыштыр эдилселерин тус чер депутаттарынын дилээ-биле ДХ-же киригир турган. Чижээ дээрге, Тус чер хуралынын секретары ышкаш оон даргазы болгаш орадакчызы база хостаткан, тускай ашка-шалыңгыр турар дугайында. Ыңчалза-даа санал-оналдарын өоренип коргеш, ук айтырыгын ашка-тогериктиң чедишпезинден эрг хевээр арттырган.

"1999 чылда ТР-нин күрүне чарыгдалдарын республика бюджетинден ашка лангыраынын

дугайында" Дээди Хуралдың доктаалынын төлөвилениге хамаарыштыр ТР-нин сан сайыдынын орадакчызы В.Х. Иргит илсек кылган. Сайгарылга соонда, ук төлөвилел хүлээп алдынган.

"ТР-нин "Ветеринария дугайында" хоойлузуңга эдилселер болгаш немелделер дугайында" ТР-нин хоойлузуңуң төлөвиленип (ук хоойлуга хамаарыштыр немеле илсекли ДХ-нин депутаты И.В.Чучек кылган) эдилселери-биле хүлээп алган.

"Тыва Республиканың депутаттарынын статусуңуң дугайында" ТР-нин хоойлузуңуң төлөвилениниң ийгиң номчулгалын кылган. Депутаттарынын санал-оналдарын өоренип коргеш, ук документини улам толаргай кылдыр ажылдаары-биле эгиткен.

"Эт-хорентизи күрүениң болгаш муниципалитет ончузунуң бооп турар бүдүрүлселеринин данзынын бадылаар дугайында" ДХ-нин доктаалынын төлөвиленип Дээди Хуралдың, Чазактын, Президентинин администрациянын талазында чопшээржилге комиссияны тургускаш, бүрүнү-биле өоренип коргеш, дараазында сессияга үзе шийтирилээр деп түнүлдү үндүргөн.

Республикада сөөгү үеде орук айыл-халанын тарынын байдалы нарылаан. Ыңчангаш "Машинаы ээрик башкарып чоран кижилеринин орук шимчээшкенинин чуруму үрээни дээш харысалгазын күштелдиреринин дугайында" ТР-нин Хоойлузуңуң төлөвиленип бириг номчулгалы кылдыр хүлээп алган. Ээрик чолаачыларга хамаарыштыр тортаалдык ашка хемчээлин улгаттырган. Ук хоойлуңуң төлөвиленип депутаттар чүүлдү деп корген.

Нинитизи-биле чугаалаарга, ийи хүн үргүлчүлээн сессиянын ажылы үр-түннедиг болганын демеделгезе чогуур. Хүн чурумунда 32 айтырыг турза-даа, сессиянын ажилыңга киришкен 17 депутат бот-боттары билчип, чугула-чугула айтырылдарын бир үн-биле хүлээп ап, демниг ажылдааннар.

Светлана БАЛЧЫР.

ХҮЛЭЭП АЛГАН

Эрткен четверге ТР-нин Президентизи Ш.Д. Ооржак Чоон Сибиринин валюта-экспорт контролонуңуң талазы-биле регионалдыг төвүнүң удурткучу Ю.А. Чихачинини база ол топтуу Хакасия болгаш Тыва республикалар талазы-биле төлээни В.Н. Евдокимовту хүлээп алган.

Тамыкыла ужуражылганың үезинде Шериг-оол Динжинович келген аалчылар-биле экономиканың болгаш сайгарлыкчы чоруктуң айтырыгында хой-башкач чугааны чөрүткан.

Ук ужуражылганың түнелинде, ийи талазын кады ажылдажылганынын дугайында дугуржулга чедиң алдынган.

Аңаа дүңшүрү валюта-экспорт контролонуңуң талазы-биле регионалдыг топтуң специалистери Тывага бо талазы-биле тускай мергежилдеринин белеткеп бээрине, дашткы экономиктиң ажыл-чорудулганынын нарын айтырыгына чогуур дузаны коргүзөр болуп аазааннар. Ол ышкаш республика иштинде казып ап турар алдынын сайгарылыгынын айтырыгы база ук ужуражылганын онзагай кээзе болган.

ГРИППКЕ УДУР

Тыва Республиканың Чазаа республиканың грипп аарымын нестереп турарын барымдалап коргеш, ол аарыгын февралдың ийги чартында калбарарын болдурубас сорулга-биле доктаалды хүлээп алган.

Күрүениң санитар эпидемиология төвүнге дараазында ажылдарын доп-доран боттандыраарын дааскан:

- грипп талазы-биле бүгү айтырыгынын шийтирилел болур лаборатория дериг-херекселдерин салып аларынын хемчеглерин алыр;
- гриппти нестерептезинин талазы-биле тайылбыр ажылын чорудар;
- карантин хемчеглерин доктаалдыр. Оон-даа өскө. Доктаалды суугаар ТР-нин Кадык камгалал, эм болгаш техниктиг хандырылга яамызынга бо аарыгын эңнеэрри-биле 200 муң рубльди эмнегелеринин күсели-биле (республика бюджетинден кордүнген) үзүп бээрин база корген.

Ол ышкаш 30 муң рубльди ТР-нин Кадык камгалал яамызында аңгылап бээр дугайында айтырыгын РФ-тин Медицианын ыяап-ла камгалалынын девискээр аайы-биле фондузунуң күсески директору Т.И. Первахунден дилээрин айткан.

КЫЗЫГААР ЧООГУНГА САДЫГ-ЭКОНОМИКТИГ БОЛГАШ КУЛЬТУРА КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГА ДУГАЙЫНДА ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН ЧАЗААНЫН БОЛГАШ МООЛДУН УБСА-НУР, КОПУ, БАЯН-ӨЛГҮЙ АЙМАКТАРЫНЫН, АРАЗЫНДА ДУГУРЖУЛГА

Бо Дугуржулганың утказы болза, Тыва Республиканың болгаш Моолдун Убса-Нур, Копту, Баян-Өлгий аймактарынын аразында социал-экономиктиг, культура-чырыдышкын, өоредилге болгаш нитилел амыдарынынга оксе-даа адырларынга кады ажылдажылганы калбартыры болур.

Бо Дугуржулга Россия Федерациязынын болгаш Моолдун аразында найралдыг харылдаалар база кады ажылдажылга дугайында Россия Федерациязынын Президентизи Б.Н. Ельцининин болгаш Моолдун Президентизи П. Очирбаттын 1993 чылдың январьда ат салган Керээниге болгаш Россия Федерациязынын база Моолдун Чазактарынын удурткучулары В.С. Черномырдин биле П. Жасрай оларын 1995 чылдың апрельда ат салганы дугуржулга болгаш протоколдарга база Тыва Республиканың болгаш Моолдун кызыгаар чоогунда аймактарынын аразында бот-бодунга ажыктыг харылдааларын калбартырынын чугула улганышканын айткан, Тыва Республиканың Президентизи Ш.Д. Ооржак ат салган Протоколга, оксе-ке-даа керээ-эрге-хоойлу документилеринин үндөйлөтүнген. Тыва Республиканың Чазаа болгаш Моолдун Убса-Нур, Копту, Баян-Өлгий аймактарынын удурткучулары (моон ытай Талалар дээр) дараазында чүүлдерин дугуржушкан:

I. Талалар ончүнүң хеври хамаарылга чокка бүдүрүлгелерин болгаш ажыл-агый субъектилеринин аразында садыг-экономиктиг харылдааларын тургузарынга, эргежок чугула бүгү байдалдарын тургузарынга бүгү талазын дузанын кадар, кожуунарын болгаш сумуларын, албан черлеринин, өоредилгенин, дээди школанын болгаш эртемнин, культураның, кадык камгалалынын база хой-ниити организацияларынын аразында кады ажылдажылганын хожжусар.

II. Талалар кайы-даа талазын эрге-ажыктарын барымдалап, девискээрлеринин, бириг ээлчеге, чер-черин хергелесин барымдалап тургаш, кызыгаар чоогунда черлеринин ында бүдүрүп турар баарынарынга чоңун хергелеслерин хандыраар садыг-экономиктиг кады ажылдажылганы хожжусар болгаш калбартыр хемчеглерин алыр.

III. Талалар дараазында адырларга кады ажылдажылганы боттандыраар: бот-бодунга ажыктыг садыг-ажиышкынын чорударынга, Талаларын девискээрлеринин социал-экономикти хожжудезин турму болдураар, бойдуз курулаларын чоп ажилдарында, колээ ажыл-агыйны болгаш аш-чөм бүдүрүлгелерин тургузарыңче, транспорт аргыжылганын экинжидеринге, мээзелер соаларын экинжидеринге, эргелеш башкарылганы сайзыраңгайжадыларга, эртем-шинчел, дуржулга-конструктор ажылдарын, өоредилгени сайзырадырынга бүгү талазын дузалаар.

IV. Талалар кызыгаар чоогунга садыг-экономиктиг хожжуде комиссияларын (болуктерин) тургузуп болур, олар кады ажылдажылганы боттандырып турарынын байдалын таарыштыр, эргежок чугула апарган таварылгада, он сайзыраңгайжыларын оруктарынын дугайында сүмени кадар.

V. Талалар кайы-даа чуртун девискээринде куштуг бооп турар хойлужулгаларга дүүштүр бо Дугуржулда кордүнген кады ажылдажылга талазы-биле асыраар (организацияларын) тургузарынга, оларын ажил-чорудулганын боттандыраарынга дузалаар.

VI. Талалар кызыгаар чоогунуң девискээринде хостуг садыг зоналарын тургузарынга дузалаар болгаш боттарынын девискээринге хамаатыларынын айыл чок, үр-түннедиг ажылдарын хандыраарынга дузалаар.

VII. Талалар бо Дугуржулга дүүштүр, кады ажылдажылганы чорударынын хемчеглерин белеткээринге, боттандыраарынга холбашкан айтырыгынын чингелдеринге дузалаар, кызыгаар камгалалды, кайылы, чоңун ынай-бөгү кожуп чурттаары чиккетиг айтырыгынын шийтирилээринге хамаарышкан айтырыгынын коор, эргежок дузанын кадар.

VIII. Талалар кады ажылдажылганы хожжусар болгаш сайзырадыр сорулга-биле Тыва Республиканың Төлээлге черлерин Моолдун үстүнде корген аймактарынга тургузары чугула деп корген, оларын чогоуур приборлар-биле хандыраар айтырыгынын шийтирилээр.

XIX. Талалар "Найралдың дөзү" деп чаңчыл болган байырлалды, культура декадаларын, национал декадаларга (байырлалдарга) делегациялар солчурун, кожа-хелээ найралдык бажыкчыларын байырлалдарынга толээр солчурун дүрген шийтирилээринге дузалаар.

X. Талалар кызыгаар чоогунуң девискээринде хостуг садыг зоналарын тургузарынга дузалаар болгаш боттарынын девискээринге хамаатыларынын айыл чок, үр-түннедиг ажылдарын хандыраарынга дузалаар.

XI. Талалар бо Дугуржулга дүүштүр, кады ажылдажылганы чорударынын хемчеглерин белеткээринге, боттандыраарынга холбашкан айтырыгынын чингелдеринге дузалаар, кызыгаар камгалалды, кайылы, чоңун ынай-бөгү кожуп чурттаары чиккетиг айтырыгынын шийтирилээринге хамаарышкан айтырыгынын коор, эргежок дузанын кадар.

XII. Талалар бот-бодунга ажыктыг кады ажылдажылганы хожжусар болгаш сайзырадыр сорулга-биле Тыва Республиканың Төлээлге черлерин Моолдун үстүнде корген аймактарынга тургузары чугула деп корген, оларын чогоуур приборлар-биле хандыраар айтырыгынын шийтирилээр.

XIII. Талалар кады ажылдажылганы хожжусар болгаш сайзырадыр сорулга-биле Улангомга, оксе-даа аймактарга ТР-нин Төлээ черлерин тургузарын дугуржушкан.

XIV. Талалар бүдүрүлгелеринин, организацияларынын болгаш хууда кижилерин аразында дорт харылдааларын калбартыр сорулга-биле Кызыл хоорайга болгаш Моолдун Дугуржулга чарган аймактарынга удур-десир санажылга топтерин тургузары чугула деп корген. Ону руху болгаш тогерик-биле санажырын корген.

XV. Тыванын Моолдун кызыгаар аймактарынын аразында кызыгаар чурум үрээр, мал оорлаар таварылгаларын болдурубасы-биле кайы-даа талааларын хой-ниити болгаш эрге-хоойлу камгалалар организаторын киржилгези-биле комиссиянын ажылын үргүлчүлээр.

XVI. Талалар ылангыга чинк болгаш аш-чөм үлестирүүнүң адырларында кады ажылдаар бичи база ортукму бүдүрүлгелерин тургузарыңче, база хожжудеринче, элт, кешти болбаазырадыр бүдүрүлгелерин тургузарыңче, күч-чынгайын улгандыраар, дузаны кадар. Ыштан эр-сел, идик-хөм, электри херекселдерин септээр, хомүр-даш, балык ажылы чиккетиг бүдүрүлгелеринин ажылын экинжидеринге кичээлгенин улгандыраар.

XVII. Тыва Республиканың Одалга, энергетика болгаш транспорт яамызы, Моолдун үстүнде аймактарынын транспорт эргелесдерин автобус база ужуз чүүл-биле Кызыл Улангом база оксе-даа аймактарже аргыжылганын айттарынын шийтирилээр. Саналды кириер.

XVIII. Тускай ажылдар кылган планын суугаар кызыгаар чоогунга чыл бүрүнүң садыг-делгелесин (ярмарканы) органиастаар.

XIX. Талалар Сибирь девискээрлеринин болгаш Моолдун барыын аймактарынын Тыва Республиканың өмүзээинден Тыва Республиканың Президентизи Ш.Д. ООРЖАК Моолдун Убса-Нур аймактын өмүзээинден Чагырга даргазы Ц. БААТАР Копту аймактын чагырга даргазы Л. ГАЛБАДРАХ Баян-Өлгий аймактын Хурал даргазы О. НИГАМЕТ.

XX. Девискээрлерин аразында кады ажылдажылганы күрүнеслеринин хоойлуларынга даанып боттандыраар, комиссияларын соондагы кайы-даа талааны, делегер организацияларынын төлээлерин киржин болур.

XXI. Талалар бо Дугуржулганын куштуг болуп киреринге эргежок чугула иштики ажылдарын кылганын бот-бодунга дынаткан соонда, 30 хонук эртенге, Дугуржулга куштуг болур. Дугуржулганын негелдээр айттарынын бир Тала оксе Таланы алды ай бурунгар динчанаптада Дугуржулга куштуг бооп арт.

XXII. Бо Дугуржулга кордүнген чамдык төлөвилеринин соксаткан болза, бола Дугуржулга суугаар чамдык төлөвилелерин дугуржулга суугаар кууседирин уламчылал база болур. Бо Дугуржулганын өрсе дылда, ийи экемилерге 1998 чылдың ноябрь 20-де чарган.

XXIII. Тыва Республиканың Дээди Хуралынын (Парламентизинин) Даргазы Ш. КАРА-ООЛ, Кызыл хоорай 1999 чылдың февраль 3 №138.

Совет шериглерни Афганистандан үндүргенинен бээр 10 чылынга уткуштур

БӨГҮН САКТЫП КӨРЭЭЛИ

Эрткен чылдың декабрь 25-те совет шериглерини Афганистанга киргениниң 20 чылы болду, ону массалык информация чөпөктерин таварыштыр колдуу шуут чырытпай барган. Ындыг болур-даа ужурулу, ол ханыг дайындоо чүмү чедип алган деп бис, делегей дөңөлүгө ат-алдарымыс баксыраан боордан башка, база хей миллион рубль түмүгү когаралга таварыштымыс. Ам бо чылдың февраль 15-те Афганистандан совет шериглерини үндүргениниң 10 чылын демдегеп эрттирер. Бо уадада массалык информация чөпөктерин таварыштыр парламент, радиога, телевидение материалдар көстүп келир дээринге идеген каалынар.

1978 чылдың чазынында Мухаммед Дауд коммунисттерге удур репрессияны чарлап, дык хей кижилерни туруп бажынаан. Хенертен бодун Афганистан Республикасы Президентиниң кылдыр чарлап үндүргөн. Ынчак хэрге, шеригиниң чамдызы Мухаммед Даудка чагыртпайн барган. Афганистан чонун демократтык партияны удуруткучуларыны бирээзи Хафизуллы Аминге баштаган шериглер Мухаммед Даудтун куртап турган ордузунда халдааш, бодун хей сангы торелдери биле катый өлүрүп каанар. Ол шериг эргилдиз, Афганистанны төөгүзүндө Апрель революциясы болуп арткан.

Совет эрге-чагырганын удуруткучу Афганистанга болган шериг эргилдиз даштык курттарынын агентствозунун медегелинде биле дугаарында дыңнаан. Чуртун Президентиниңге чогаалчы, шүлкүчү Нур Мухаммед Тарак премьер-министриниң офицер, политик Хафизуллы Амин болган. СССР-нин Айыыл чок чериниң даргазы турган Ю. В. Андроповтук бо айтырык элден дувурткен. Ынчан-майн канчаар, Афганистан биле бистин ниити кызыгарымыс бестин 2 муң км ажып турар болгай. 1978 чылдың майдан эгелээш экономика, саң-хөө, техникти болгаш шериг чөпөк-биле дуза чедириниң дөңөлүгү Кабулдан көзгелдиз. Чуртун иштинде байдалды билеп алыры биле Дауштык херектер ямызы, Күрүнениң айыыл чок чорук чери кончуг дүргөн хөдөлгөн эгелээш. 1979 чылдың мартка чедир Афганистанда байдал эки талга эргилдиз бербээр. Чаа тургустунган Чазакка чонун талазындан деткимче бер-

рынга дораан-на даалганы берген. Айтырыгы чангыс эвес улаа Политбюрога чугаалашып, Афганистанда байдалды өөренип көрүп турган болгай.

1979 чылдың декабрынын ортан үезинде Аминниң дилээнин эзугаар тускай даалгалыг 500 кижиге составтыг батальон Кабулга чед берген. Оон кол-ла сорулгазы Таш-Бакка турган Аминниң резиденциянын камгалаары турган. Батальонга чажыг 200 кижиге составтыг "Альфа" деп тускай отряд база турган. Оон кол сорулгазы — Кабулга бодунун чок кижилери биле чед берген Бабрак Кармалды камгалаары турган.

Баштай Афганистанче 50 муң шериг кирген. Афганистаннын кол хоорайларын контрольдап турган. 1980 чылдың февралдан эгелээш, байдал улам нарыялал келген. Кызыгарлаттыган шеригиниң саны 1980 чылдың чазынында 150 муң кижиге чектен, ыңчалза-да Афганистаннын девискеринин хей кезин мождакхтериниң яны-буру отрядтары контрольдап турган. 1979 чылдың декабрында 40 дугаарыг армиянын мурунга салдыган сорулга күөстөткенин берган. Бүгүле чүве совет удуруткучу бодап турганы ышкаш болбаан, шуут-ла дедир болган. Айтырыгы тайык арга-биле шитирлеп ап болурунун аргазы турган, ыңчалза-даа Совет Эвилелинге өөрелип алганы (ол домей-ле улуг шоланы эртен) Бабрак Кармалды деткири, дузалаар апаар-ла болгай.

Ол чуртун баштыгында олурда бестин, оон резиденциянын афган солдаттар эвес, а совет солдаттар камгалат турган. Оң чыл иштинде Афганистанга үргүчүлүд келген дайыгга Совет Эвилели экономика талазы биле кайы хире улуг чарыгал үндүргени санаары берге. Хоочун чекист Ю. В. Андроповтук, "Афганистанга чыда-биле каян-даа революция туруп шыдаас бест" дээн сөзү шын болуп артканын демдегеп каары артык эвес.

Афганистанга бистин республикадан 317 оолдар барып дайлашкан. Оон иштинде 1-2 оолдар афган чеге эрес-мадырлы-биле өлгөннөр. Оларнын адын каяныдалдын эзуу-биле сактыры бистин ыдыктыг хүлээлеме. Атары бо: Андрей Белевский, Александр Дрыгин, Иргит Кошкар-оол, Игорь Толстиков, Вячеслав Куулар, Артур Норбу, Алдын-оол Ондар, Валерий Серээдар, Гера Балчыг, Игорь Солдул, Альберт Доржу, Маалыр Баларчы. Оларнын чырыткылы ады бистин чүрөктеривиске кезээ-ле арттар.

1994 чылдың декабрь айда афган дайынчыларнын фондузу деп хой-ниити организацияз республикага тургустунган, ону афган дайынчы киржикчи, курлавырда майор Леонид Кара-оол удурутп турар. Байырлалдын бүдүүзүндө Леонид Валерьевичиниң чугазын дыңап көрөлинер.

— Бистин мурунуста "Афган дайынчыны хоочун-нарыннын эвилели" деп хой-ниити организацияз 1993 чылда тургустунган, ону Юрий Орбалиев удурутп турар. Афган дайынчыларнын фондузу 1994 чылдың төнчүзүндө, мээң удуруткучу биле тургустунган. Ону чүгү тургустукай дээрге, афган дайынчыларнын салым-чолун, оон дайыгы киржи, офицер эрге-дужаалды эилеп чораан кижиге менээ дык берге болган. Эл келген оолдардан бо хүннерде 60 ажыг кижиге амы-тынындан чарыган, 20 хире кижиге кем-херекке оонашкан, оларнын хей кезин аар херекти үлгүткен бооп турар. Дайыгга анык кижилериниң психологиязы дыка-ла үрелир. Хан-чин, олум-чидим чүмү көрбөөн дээр силер. Ол бүгү сагыжыга кирин кээрге, чамдыктары арагаже-даа сулуга бээр чорду. Ынчангыш оларнын салым-чолунун берге болган чылдагыны ында.

Фондузу тургустан кол сорулган — Афганистанга дайыдажып чораан оолдарга материалдыг болгаш моральдыг дуза чедирери турган. Эгезинде "Канда" болгаш "Кабул" деп магазинерлиг турдуусу. Ол магазинерден афган дайынчынын инвалидтеринге чингелдиг бараанарын салып, өлүрткен оолдарнын

ада-изинге, өскүс-чавыс урууларга материалдыг дузаламчыны берип турдуусу. Акша-тогериктин нарын-берге айтырымдан ол магазинер хагдыган. Ынчалза-даа биске материалдыг дузаны ТР-ниң Чазак, хоорай чыгырсазы, фирмалар "Кардо", "Докар", хуу бүдүрүлгө "Шит", Култура ямызы болгаш чон дузаламчы турар. Бис Москвадан чангыс-даа рубль дузаламчы албаан бис.

Акша-тогериктин берге байдалындан шупта афган дайынчыларга дузалаары болдунмас, ыңчалза-даа амы-дыралыга берге байдалга таваржы берген эш-өөрге адресстиг дузаны чедирп турар бис. Афган дайынчыларга Чазактын денели-биле көрдүнгөн чингелдесер дык хой. А херек кырында ол шуут боттанмайн турар. Борта мындыг чижекти кирип көрей. Бай-Хаак кудумчузунда туттунган чаргы-чаалыг чаа бажындан хоорай чыгырсазы афган 3 дайынчылар ордер берген. Кожуп кирип аар дэш чед бээрге, Чазактан ордер алган улус шагда-ла чурттай берген болган. Мону чүгү деп тайылбырлаар боор, берге айтырыг-дыр ийин.

Бо чылын совет шериглериниң Афганистандан үнениниң он чылы, ол биске, афганчыларга улуг байырлап. Чылдын-на февраль 15-ти бистин Тыванын афган дайынчылары демдегеп, спортчу маргылдааларны эрттирип турдуусу. Бо чылын ол байырлады онзагай демдегеп эрттирер бис. Оон кол-колунга докторга мындыг. Февраль 12, 13, 14-түн хүннеринде афган дайынчыларнын шаңалы дээр хостуг хурешке 1982-84 чылдарда турттунгөн бичини оолдарнын маргылдаазы болур. Орта Керемовонун, Красноярсинин, Абаканнын, Новосибирсинин, Барнаулун болгаш Улан-Удэнин спортчулары киржи. Афган дайынчылар дугайында ыры, шүлкү, чогаал конкурзуун дуза организастап чорудуп турар бис. Ам-даа кылыр чүдүлдеривис дык хой. Спортчу маргылдааларга деткиччилеп база келдизис.

Сергей ХЕРТЕК.

БАРТААЗЫНЫНГ ТООХУ (Уланчымы. Эгези № 96-101, 103, 104, 106-111 (1998 ч), № 1, 2, 3, 4 "Шыда").

Он үшкү эге "JAPAN"

"Кызар идик хозар кадыдан дора" (Улугуру чугазы)

КЕЗЕМЧЕ ХЕРЭЭ № 2-114.92 РСФСР-ниң Кеземче кодекзиниң 103 болгаш 17-103 чүдүлдеринде көрдүнгөн кем-херектерин үлгүткен А. С. Монгуш, М.-М. О. Ковалыг, М. И. Күжүгет, С. Б. Сарыглар, А. Э. Салчак, Р. В. Ондар, Я. Д. Монгуш, А.-Ч. Т. Ооржак, А. Н. Куулар, М. К. Ондар, И. Ч. Иргит оларны буруудадыр херекти 1992 чылдың январь 20-де оттурган.

Кызыл хоорайнын Хову кудумчузуна № 13 бажынын подвалынын иштинде тыылган боттуг барымдаларны (идик-хеп, хер-херекселер аймаа) суд-медиина экспертиязы тодарткан соонда, мындыг херекти көдүр дугайында шиттирени республика прокуратура-

зынын ажылдакчызы, бирги класстын юризи Игорь Иргевич Илбек үндүргеш, ителге бижигелени ажиткан. Оон хажык чок болгаш кинчиктырбас чылдагыны болза, дараазында херечиниң очуу болган. Ол дугайында мындыг протокол тургустунган:

ХЕРЕЧИНИНГ ОЧУУ 1992 чылдың июнь 18-те баймсаан. Херечи Светлана Николаевна Доспаң, 1950 чылда турттунгөн, тускай ортук эртенниң, өг-бүлелги, "Щеңе" деп коммерциалыг төптө ашылдап турар. Шериг албанын эрттирген соонда Андрей Маадыр-ооловчы Биче-оол шагда чегинге бир чыл ажылдаш, 1986 чылда Кабаровсиниң милициянын дээди школазына өөренип кирген. Ону 1990 чылда дооскап, Кызыл хоорайнын шагда килдизиниң баймсаачызы апарган. Кызыл, биче сеткилдиг, туруштуг анык кижиге.

Андрей 1992 чылдың декабрынын 23-те дүште бажыныга кеменип келген. Оон соонда көрбөөн...

Баймсаачынын айтырыгына херечи С. Н. Доспааны харыларга: Айтырыг: А. М. Биче-оол 1992 чылдың декабрь 23-те кандыг хепти чорутканы? Херечи: Куу онуг кышкы палытолу, динч кежи бөртүгү, аргып каан чыгыг уктарлыг, оларнын иштинде бедүүн уктар база кеткен, моон-долгаарлыг, алгы савыга кара хол-хаптарлыг, "Электроника" деп хол шактыг, кышкы чыгыг майыктааштарлыг.

Айтырыг: Ол хептерин каяа бүдүргенин тодартпай чугаалап болур силер бе? Мындыг боттуг барымдалар кем-херек ителгенин дүргедир дээрин силерге чугаалап каары артык эвес боор. Херечи: Орта сагымайн тур мен. Пальтозу, берүгү, холунун хаптары бистин бүдүрүлгөстүн боор. "Электрониканы" кым-даа билдир. Майыктааштары каяа кылганын көргөн мен, даштык идиктер чүве. "Сави" универмагтан кады салып алган бис. Өрттениң чартыгын мээң ашаам төлөшкен кижиге. Ында "Яран" деп каан латин бижиктиг этикетка чоранын ылап номчан мен...

Ол-дур, аргаалаар, наркоманнаар, янганаар чорукту чаза шаварынга "President" деп сигаретанын шала тырткаш окупкан тожу согун молдуру болган болза, ам өлүрүкчү кем-херектен когараан кижиниң ийи иди буза теп үнүп келген. Өлүрүкчү кем-херек үүлдениң дүргэ, чазын чылан дундуз деп, частып эгелээрге, Игорь Иргевич иштинде өөрүл-даа, идик дугайында болоазын бодал бодал орган: хоокуй идикти кым-даа хүндүлөөс, кым-даа камнаш, ону кижиге болганы малгаш-баларга борап, аяк-лашка оя теп, тротуарга элидер өөртүп чоруу, ол хирезинде идик кымга-даа хомудавас, кижилерге үлдүнү дедилеги, эжээ чирлигже бараан болуп турар. Ам көрүндөн, өлүрүкчү кем-херекти бестин чаза теп үнүп келген, чогаалчы болуза, идиктерге йөрээлден бижик көрүмөс...

Хоругдалда "бора-куштарын" эл бичиниз, назы чөптөн Индира Иргиттиң баймсаарда, Илбек кижизидилге методун билдиги ажылгаан: — Индира, адынын чаражын бестин бодап көрдөн, ындыг кижиге канчап кем-херекке боражы бергенин ол? Мындыг ол-чаш назынын элекке үрөп алырынга болур чүве бе? Кижиге чырык чырык чурттаар болгай, ону төлөтпү, чараш кылдыр эрттирер херек. Мээң, сен ышкаш, бичини кыс дунчаларын база бар, ыңчанга сен кээргеп, баш улур сагындарың олур мен. Бир эвес арагалат, кара-тажык тыртып, янганап турган болуза, бир эвес өлүрүкчү херекке киришкен

Мен өлүрбөөн мен! Херектен уругта эде боданыр чай бербес дээр, Илбек айтырыгларын улаштыр-улаштыр дааштай-ла берген. — Ким өлүргөни? — Улуг оолдар. — Уруглар база бе? — Дузалажып турганнар. — Атары? — Айхун, Ясир, Алдын-Монгуш...

— Кистардан? — Маргарет, Алдын-Чечек, Аржанаан... — Сен чүмү кылып турдун? — Мен анаа-ла шилдер, манзалар ап берип турдум. — Чүгө? — Таакпылаан уруглар мени албап турдулар. — Ынавазын? — Олар мени эттээр, согар...

Илбек хенертен айтырылар салырын соксадылкан. — Сен ам барып дышта-нып ал, Индира — деп, Илбек чымчак үн-биле чугаалаан. — Оожургап ал. Эки бодан. Индира Иргиттин өчүү амдызында оон-биле четирин, Илбек шиттирилээш. Протоколду бижээш, херектен номчуткаш, адын салдырып алган. Сээни баязптарга, шагда кирип келген. Баймсааткан кижини чорудушкан. Оон телефонну кодуреш, Рональд Ондарны кирип кээрин шагдаалардан дилээ. Рональд Ондарнын кортуу илден, кабинетке куксе келдэн маныйла дег, дис баш-

ЧОЛУНАР БУТСУН!

Сценага ажыглар. ШАГАА ДЕП ЧҮЛ? 1-ги башкарыкчы Шагаа — шагнын эргилдизи, Чыккылама кышты солуур Чырык чагаай частын бажы Шагаа айы — Чаа чыл-дыр. Шагаа дээрге сүрээ боктан Арыгланчыл чарлыры-дыр. Амыр-чыргал буян синер, Чагаай ыдык сүзүлгел-дир. Шагаа — арбын малдың кышты Ашканынын демдээ ол-дур. Аккыр сүттен кылган чөмүң Арбын апаар эгези-дир. Чарлып болбас ыдыктыг Чаңчылымыс кагбаал, Салгалдарга дамчыдаал, Сагызын дег каманал. 2-ги башкарыкчы (2 өөреникчи кожамытка чижир) Чанчыл ындыг, ужу ындыг Чалын салгал ойнап хөглээр, 2 кижиге кожоңу Улус чондан ужулталган, Уран согут кожамындан, Уралдыр бадырыптаал, Уян сеткил таалазын! (2 өөреникчи кожамыткаар) 1-ги башкарыкчы ТЫВЫНГЫЛАР КАЙДА СИЛЕР? Тывызыкты тывар силер, Ашак, кадай чогушту, Аал ишти тотту. (согааш, бала) Аргамчылыг инек, Аал ишти ойттады. (илтир) Өртөгүг бызаа Ору, куду чыгады (пылесос) Каян-шагда өгбелериниң Каянчактар хөглүг оюн, Каянчаар ойнаар, билдир бис бе? Каянчак бо-дур, топтап көр даан, Каш-каш яны хеврилдир-дир? Тура дүшө адын ол-дур, Турап, турбас оялдан-дыр. (Оюн "Кажык" коргүзөр) Ийи оол төкөткөн үнүп кээр. "Теек" деп танчыны коргүзөр. 2-ги башкарыкчы Чаартынган Тыва черде, Шагаа байыр моорлап келди. Чаглыг эътче, сарыг шайже, Чаалап тур бис, чоолданар! Артыш, шаанак холутуңган. Аржаан сүттен өрү өрү Эглип келген Шагааысты Эптинг, демниг байырлаалы. 1-ги башкарыкчы (Кадак-биле уткуур) Эрим хүндүлүг улуг-биче чонум! Чечен кызын элтирнискен, Челер оон чандынаткан. Ак-Сал ирей аллап келди, Аккан өргүп, уткуп аалы, Алгыш-йөрээл сөзүн дыңнаал.

ШАГААГА УТКУШТУР

БҮДҮҮЗҮНДЕ КЕЖЭЭ Бүдүү дээрге эрги сан-биле 31-ниң хүнү, ыңчан дээрде ай көзүлбөс, дүң чараңгы. Бүдүү кежээзинде оңгун азы бажынын бозагазынга арыг дош азы ак хар салып каар, ол кежээ Балдан Лхам бурган аалдап кээринге эжини ажыдып, чалааны ол, ыңчан оон-биле кады аштангы-чөмөннөр. Бүдүү кежээзинде чаа тонун азы арыг хеп-сынын кеткеш (өөктерин шуштуу ооктенип аар, чөмөннөр андарбас, бөрттерин келип алган болур), буруул оңгун олбун чалып, ширээзин чаз-ааш, кырынга аш-чөмни чоонден барыын талаже углай чыскаай салыр. Лхам бурган бүдүү кежээзинде келгеш, ай чазынын бир-рээнин эртенде кижиге бүр-зүңгө 1 хар назы бээр. Мыныгы чугаа бар. Лхам бурган кижилер ортемчейне аалдаар дээр чоруптарга, ийи мангыс, шүлбүс уткуй кээп оруун дооскан. Лхам бурган шокор-сарыг чер ээзи шүлбүс-биле демисеп-мешилдеп тургаш, бодун сып алган дээр. Оон бээр-ле чола соогу чарып, бүдүүнү караңгызын чарар деп езу-чаңчыл тывылган дээр. Ынчангыш баш бурунгаар хайындарган эъттиг чола соогуң бүдүүдө өг ээзинге туруст, ол эгезинде бурганга сартыктааш, боду амзаар, улай кижиге бүрзүңгө амзадыр. Оон соонда ам-на чола соогуң чарар, ону кылган кижиге ыял-ла иштинде сымарынан чалбарылар. Ол үеде 50 хардан өрү назылыг улус бичин арага амзап болур. КАДАК ТУДУП ЧОЛУГАРЫ "Самбаа кадактан өске эт чок, сангай боовадан амданың чөм чок" дижир. Эрте шагда кадакты хүндүлөп, эг-септин дээдин деп коруп чораан. Кадакты уран Ваши-вакарман торгу уазаындан кылган дээр, дээр ораның

уран тудуу дээр. Кадак дугайы бурунгу Индиянын Ригвээдин сүдүрүлдү бижит-тинген дижир. Топтү калаазы торгу дээн уткалыг сөстөн укталган. Хар-назыны бичин кижиге чолуктуш кадак туларда, оон сый туткан чарык талазын улуг кижиге углай тудуу сунар болгаш оон холунга салган соонда, чолугуп мендилежир. Кадак алган кижиге оозун дүрүп шыгжап кааш чолугар, азы алган уу-биле дораан-даа чолугуп мендилежир болур. Лама башкы кижиге кадак тут-сурга, ол тарбыдаш дедир сунуп болур, ыңчан ону алгаш, башкынын кадаа дээр, оон хомдуңун шыгжап кадалаар. Кадак тутсурда сагыры оон-даа өске езулалдар бар: кадак-биле адыштарын хөмей шып албас, улуг салааларын адыш иштинче кирип база араак салып алыр, солагай холунун бичин салаазы биле кожа салаазынын аразындан кадакты өттүргөш, бичин салааның даштыгыче бадыр, кадак тутсуп чыда менди айтырбас, чүгө тутсупкан соонда ам кээп чолугар. Кадак чок чолугуп база болур, ындагы-даа болза, кадактыг даа эки. Сарыг шажын езуунда ак, сарыг, кызыл, көк, ногаан — беш оңгук кадакты ажыг-лап келген. Чижээ, Шагаа үезинде бежелдизин хүрээге азы дагып турар бурганга өргүрү. Лама башкы азы улуг назылыг хүндүткелдиг кижиге Аюш (номнут, хулуг) кадакты тутсуп чолугар. Сарыг кадакты бурганга, башкыларга, ламаларга, тодардырга, сарыг шажын-нын улузунга тыспыр. Кызыл кадакты кызыл шажыннын (аза-четкер базар, сүңезин арыглаар) ламаларына база кадыг-дошкун сагызын бурганга өргүрү. Кок кадакты кандыг-даа кижиге тутсуп болур. Агван ДОРЖУ. Лама.

(Уланчылыг).

“ШЫН” — телекөрүкчүлөргө

ФЕВРАЛЬ 8 ОРТ

6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ. 9.00 Культура медалери. 9.15 “Каржы аңгел”, т/с. 10.15 Кадрышыла. 10.16 Хуулаазаннар шоуу. 10.40 Мультифильм. 11.50 Хуу библиотекка. 12.00 Культура медалери. 12.15 “Кадры” деп программа. 13.00 “Эң-не сойурганчыг болгаш чараш кыс”, сериал. 14.40 “Ералаш”, к/ж. 15.00 МЕДЭЭЛЕР

15.15 “Каспер кршыа алаанда чурттал турар”, м/с. 15.35 Тергини өмүктөр. 15.35 Сылдыстар шагы. 16.35 Он алды харга чедир... 17.00 “Каржы аңгел”, т/с. 18.00 МЕДЭЭЛЕР. 18.15 Чаптанчыг диниг азы-таннар. 18.45 Мында болгаш ам. 19.05 “Маска кеткен кижги”. 19.45 “Монге кыйгы”, т/с. 20.45 Тамчыктыг удунар, чыштар! 21.00 YE. 21.35 Агаар. 21.45 “Душтер сурген ачышар”, сериалдын согулу сериясы.

22.40 КӨРҮШ. 23.25 МЕДЭЭЛЕР. 23.40 — 01.20 “Дайын төгүзүндө шалын күн”, “Алгостеп” фильминер. “РОССИЯ” 7.00 Эртегинин мендизи-биле, Россия! 9.15 Дежурный кезек. 9.35 Телеюон. 9.50 Бараннарны — почта дамчыштыр. 10.00 “Санта-Барбара”, т/с. 10.45 Музыкка. 11.00 МЕДЭЭЛЕР. 11.35 “Птербургтун чажыттарынын чештининики”, т/с.

12.30 КӨРҮШ. 13.30 Мультифильм. 13.40 Музыкка. 14.00 МЕДЭЭЛЕР. 14.30 “Италян ресторан”, т/с. 15.25 “Байлар болгаш алдарыг кижилер”, т/с. 16.15 Орус лото. 17.00 МЕДЭЭЛЕР. 17.30 Суурга. 17.55 Компьютер. “ТЫВА” 18.05 Мультифильм. 18.30 Кайгамчыктыг делегейи-вис. 18.50 МЕДЭЭЛЕР. 19.00 “Идегел”, Тес-Хем, Эрэни.

19.20 ТЫВА ЧЕРДЕ. 19.40 Коллаж. “РОССИЯ” 20.00 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 Тодаргайы-биле. 20.40 “Баштайгы көрүштөн ынакшыла”. 21.20 А. И. Солженицыннын амьдыралынын болгаш чогаалдыкты чоруунун дугайында фильм. 1-ги болагаш 2-ги сериялары. 23.15 “Лос-Анджелесте изиг-ди”, уран-чечен фильм. 00.10 Дежурный кезек. 00.25-00.55 МЕДЭЭЛЕР.

НТВ 7.00 БӨГҮН. 7.25 Тогулуг хун. 7.30 Криминал. 7.40 Мен — камгалакчызы мен. 7.50 Дуза. 7.55 Акшалар дутайрында. 8.05 Диринг амьтаннар дутайрында медалер. 8.10 Мультифильм. 8.20 Кардан өзээ. 8.25 Тогулуг хун. 8.30 Бөгүн — Москвада. 8.45 Акшалар дутайрында. 9.00 БӨГҮН.

9.10 “Ол кысты Никита дээр”, т/с. 10.00 БӨГҮН. 10.15 Дүүнүг ТҮННЕЛЕР. 11.15 “Ойнаар-кыстар”. 11.30 ТҮННЕЛЕР. 12.00 БӨГҮН. 12.20 Эрги телевизор. “Ажык ном”. 14.00 БӨГҮН. 14.20 “Дурген дуза”, т/с. 15.20 БО ШАКТА — “Кызыл согуш”. 16.00 БӨГҮН. 16.30 “Эжелкчилер”, т/с. 17.25 Дуза. 17.45 Криминал. 18.00 БӨГҮН.

18.25 ИТОГО. 18.45 ТҮННЕЛЕР. 19.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 20.00 БӨГҮН. 20.25 “Дурген дуза”, т/с. 21.20 “Крокодил-олурукүгү-II”, уран-чечен фильм. 23.00 БӨГҮН. 23.40-00.06 Хүнүнү маадыры. ТВ ЦЕНТР 22.55 Мультифильм. 23.05 “Ышкыдырган ынакшыла”. 23.55 “Дил биле Паско”, т/с. 02.40 “Акапальконун отряды”, т/с.

ФЕВРАЛЬ 9 ОРТ

6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ. 9.00 Хүнүнү медалери. 9.15 “Каржы аңгел”, т/с. 10.15 КӨРҮШ. 11.00 Каткы-хог панорамазы. 11.30 Ойна-ла, ынак гармонул! 12.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 12.15 “Кадры” деп программа. 13.00 “Хүндүскү поезд”, уран-чечен фильм. 14.45 “Ералаш”, к/ж. 15.00 МЕДЭЭЛЕР. 15.15 “Каспер кршыа алаанда чурттал турар”, м/с.

15.50 Аас-кежиктиг таварыла-га. 16.35 Он алды харга чедир... 17.00 “Каржы аңгел”, т/с. 18.00 МЕДЭЭЛЕР. 9.15 “Каржы аңгел”, т/с. 18.15 Аалаганы тып көрөм. 18.45 Мында болгаш ам. 19.05 ТЕМА. 19.45 “Монге кыйгы”, т/с. 20.45 Тамчыктыг удунар, чыштар! 21.00 YE. 21.35 Агаар. 21.45 “Улут сестра”, уран-чечен фильм. 23.35 “Кайгамчыктыг кижилерин амьдыралы”, Александр Володин.

00.05-00.25 МЕДЭЭЛЕР. “РОССИЯ” 7.00 Эртегинин мендизи-биле, Россия! 9.15 Дежурный кезек. 9.35 Телеюон. 9.50 Бараннарны — почта дамчыштыр. 10.00 “Санта-Барбара”, т/с. 10.45 Музыкка. 11.00 МЕДЭЭЛЕР. 11.35-12.30 “Птербургтун чажыттарынын чештининики”, т/с. 14.00 МЕДЭЭЛЕР. 14.30 “Италян ресторан”, т/с. 15.25 “Байлар болгаш алдарыг кижилер”, т/с.

16.15 Тоолда деп полдник. 16.30 “Баштайгы ошкаккышы-кылар”, т/с. 17.00 МЕДЭЭЛЕР. 17.30 Автомотоспорт. “ТЫВА” 18.25 Бурдунгун истери. 18.55 МЕДЭЭЛЕР. 19.05 Право. 19.30 МЕДЭЭЛЕР. 19.40 Коллаж. “РОССИЯ” 20.00 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 Тодаргайы-биле. 20.40 “Аншлаг” көргүзүгөр. 21.45 “Ут”, детектив (АКШ).

23.10 “Согуштурган кижиги”, 3-кү сериясы. 00.15 Дежурный кезек. 00.30-01.00 МЕДЭЭЛЕР. НТВ 7.00 БӨГҮН. 7.40 Тогулуг хун. 7.45 Криминал. 7.55 Мен — камгалакчызы мен. 8.05 Дуза. 8.10 Диринг амьтаннар дутайрында медалер. 8.15 Мультифильм. 8.25 Кардан өзээ. 8.35 Бөгүн — Москвада. 8.50 Акшалар дутайрында. 9.00 БӨГҮН.

9.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 10.00 БӨГҮН. 10.15 Хүнүнү галстук чок маадыры. 10.40 Криминал. 11.05 Телеюон. 11.30 “Мен болгаш мээң ыдым”, дог-шоу. 12.00 БӨГҮН. 12.20 Эрги телевизор. “Ажык ном”. 14.00 БӨГҮН. 14.20 “Дурген дуза”, т/с. 15.20 БӨГҮН. 16.30 “Эжелкчилер”, т/с. 17.25 Дуза. 17.45 Криминал.

18.00 БӨГҮН. 18.30 БО ШАКТА. 19.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 20.00 БӨГҮН. 20.25 “Дурген дуза”, т/с. 21.20 “Ынакшаанынар-биле чарыкылар”, уран-чечен фильм. 23.00 БӨГҮН. 23.40-00.06 Хүнүнү маадыры. “ТЫВА” 6.30 ИДЕГЕЛ. 6.50 Реклама. 7.00 МЕДЭЭЛЕР. 7.10 Мультифильм. 7.20 ТЫВА ЧЕРДЕ. 7.40 Коллаж.

14.00 “Мария Бонита”, т/с. 15.55 МЕДЭЭЛЕР. 16.10 “Ам-даа ынак мен, ам-даа бузурээр мен...”, уран-чечен фильм. 17.30 Мультифильм. 19.00 “Ынакшылдын хайы”, т/с. 19.55 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 “Бичин хоорайга халап”, т/с. 21.45 “Поли”, т/с. 22.55 Мультифильм. 23.05 “Ышкыдырган ынакшыла”. 02.40 “Акапальконун отряды”, т/с.

ФЕВРАЛЬ 10 ОРТ

6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ. 9.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 9.15 “Каржы аңгел”, т/с. 10.15 ТЕМА. 10.55 Диринг амьтаннар аймаа. 11.30 Мультифильм. 11.50 Хуу библиотекка. 12.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 12.15 “Кадры” деп программа. 13.00 “Труссаверие кым баары”, уран-чечен фильм. 14.15 “Культура болгаш интеллигенция”, 3-ки дамчыдылга. 15.00 МЕДЭЭЛЕР. 15.15 “Каспер кршыа алаанда чурттал турар”, м/с.

15.40 Дурдунгун кыйгызы. 16.05 Урутар анекдоттары. 16.35 Он алды харга чедир... 17.00 “Каржы аңгел”, т/с. 18.00 МЕДЭЭЛЕР. 18.15 Аалаганы тып көрөм. 18.45 Мында болгаш ам. 19.05 КИЖИ БОЛГАШ ХООЙЛУ. 19.45 “Монге кыйгы”, т/с. 20.45 Тамчыктыг удунар, чыштар! 21.00 YE. 21.35 Агаар. 21.45 “Калбак кара калдыны”, уран-чечен фильм. 23.20 “1938 чылдын херээ”, барымдаалыг детектив. 23.50 С. Шолохонун про-

граммазы. 00.20 МЕДЭЭЛЕР. 00.35-02.30 Биатлон. Делегей чемпионнады. “РОССИЯ” 7.00 Эртегинин мендизи-биле, Россия! 9.15 Дежурный кезек. 9.35 Телеюон. 9.50 Бараннарны — почта дамчыштыр. 10.00 “Санта-Барбара”, т/с. 10.45 Музыкка. 11.00 МЕДЭЭЛЕР. 11.35 “Птербургтун чажыттарынын чештининики”, т/с. 12.30 Диринг амьтаннар дутайрында чугаалар. 13.30 Мультифильм.

13.40 Музыкка. 14.00 МЕДЭЭЛЕР. 14.30 “Италян ресторан”, т/с. 15.25 “Байлар болгаш алдарыг кижилер”, т/с. 16.15 Мультифильм. 16.30 “Баштайгы ошкаккышы-кылар”, т/с. 17.00 МЕДЭЭЛЕР. 17.35 Суурга. 18.00 Компьютер. “ТЫВА” 18.20 Кожуунарда отцеттар. Улут-Хем. 18.35 Хуу эминин консультанциязы. 19.00 МЕДЭЭЛЕР. 19.10 Көдээ амьдырал. 19.30 МЕДЭЭЛЕР.

19.40 Коллаж. “РОССИЯ” 20.00 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 Тодаргайы-биле. 20.40 Боду бодунга режиссер. 21.15 “Салааларынар чыттыгдыр”, комедия. 23.15 “Бажыкызыкты”, т/с. 00.10 Дежурный кезек. 00.25 МЕДЭЭЛЕР. 00.55-01.22 Автошоу. НТВ 7.00 БӨГҮН. 7.40 Тогулуг хун. 7.45 Криминал. 7.55 Мен — камгалакчызы мен. 8.05 Дуза. 8.10 Диринг амьтаннар дутайрында медалер.

8.15 Мультифильм. 8.25 Кардан өзээ. 8.35 Бөгүн — Питерде. 8.50 Акшалар дутайрында. 9.00 БӨГҮН. 9.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 10.00 БӨГҮН. 10.15 “Расписаниелем дашкаар поезд”, уран-чечен фильм. 11.30 Мультифильм. 11.40 Хурээлел. 12.00 БӨГҮН. 12.20 Эрги телевизор. “Ажык ном”. 14.00 БӨГҮН. 14.20 “Дурген дуза”, т/с. 15.20 БО ШАКТА. 16.00 БӨГҮН. 16.30 “Эжелкчилер”, т/с.

17.25 Дуза. 17.45 Криминал. 18.00 БӨГҮН. 18.30 БО ШАКТА. 19.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 20.00 БӨГҮН. 20.25 “Дурген дуза”, т/с. 21.15 “Кажан-даа дүжүп бербе”, уран-чечен фильм. 23.00 БӨГҮН. 23.40-00.06 Хүнүнү маадыры. “ТЫВА” 6.30 Право. 7.00 МЕДЭЭЛЕР. 7.10 Мультифильм. 7.20 МЕДЭЭЛЕР. 7.30 Кижиги болгаш хойлуу. 7.50 Коллаж.

14.00 “Мария Бонита”, т/с. 15.55 МЕДЭЭЛЕР. 16.10 “Ам-даа ынак мен, ам-даа бузурээр мен...”, уран-чечен фильм. 17.30 Мультифильм. 19.00 “Ынакшылдын хайы”, т/с. 20.30 “Бичин хоорайга халап”, т/с. 21.45 “Поли”, т/с. 22.55 Мультифильм. 23.05 “Ышкыдырган ынакшыла”. 02.40 “Акапальконун отряды”, т/с.

ФЕВРАЛЬ 11 ОРТ

6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ. 9.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 9.15 “Каржы аңгел”, т/с. 10.10 КИЖИ БОЛГАШ ХООЙЛУ. 10.55 Ани-чорукчулар клубу. 11.40 Мультифильм. 11.50 Хуу библиотекка. 12.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 12.15 “Кадры” деп программа. 12.55 Биатлон. Делегей чемпионнады. 13.00 МЕДЭЭЛЕР. 15.15 “Каспер кршыа алаанда чурттал турар”, м/с.

15.45 Тергини өмүктөр. 16.05 “Сезам кудумчуу”. 16.35 Он алды харга чедир... 17.00 “Каржы аңгел”, т/с. 18.00 МЕДЭЭЛЕР. 18.15 Аалаганы тып көрөм. 18.45 Маңаа болгаш ам. 19.05 “Утпазынар дээш...”, Валентина Владимировна. 19.45 “Монге кыйгы”, т/с. 20.45 Тамчыктыг удунар, чыштар! 21.00 YE. 21.35 Агаар. 21.45 “Ашшалар оң”, уран-чечен фильм. 23.50 Анига ЦОЙ “Херээженер дутайрында тогулугер” деп программа. 00.20 МЕДЭЭЛЕР.

00.35-02.00 Биатлон. Делегей чемпионнады. “РОССИЯ” 7.00 Эртегинин мендизи-биле, Россия! 8.20-8.30 “Ле-Монти” деп садыг бажызы. 9.15 Дежурный кезек. 9.45 Телеюон. 9.50 Бараннарны — почта дамчыштыр. 10.00 “Санта-Барбара”, т/с. 10.45 Музыкка. 11.00 МЕДЭЭЛЕР. 11.35 “Птербургтун чажыттарынын чештининики”, т/с. 12.30 Диринг амьтаннар дутайрында чугаалар. 13.30 Мультифильм.

13.40 Музыкка. 14.00 МЕДЭЭЛЕР. 14.30 “Италян ресторан”, т/с. 15.25 “Байлар болгаш алдарыг кижилер”, т/с. 16.15 Тоолда деп полдник. 16.30 “Баштайгы ошкаккышы-кылар”, т/с. 17.00 МЕДЭЭЛЕР. 17.35 Суурга. 17.55 Компьютер. “ТЫВА” 17.55 Хожжүмнүг байыр. 18.50 МЕДЭЭЛЕР. 19.00 Амьдыралдын эскилтери. 19.30 МЕДЭЭЛЕР. 19.40 Коллаж.

20.00 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 Тодаргайы-биле. 20.40 Ийи роль. 21.30 “Өр чок бөрү Макжүйдя”, боевик. 23.25 “Херекти динчап тур”, Дагьынар берген тоолээлериниң теселдүмч хуралы. 00.10 МЕДЭЭЛЕР. 01.45 “Делурий кезек”. 01.00-01.34 Онкун оюну. НТВ 7.00 БӨГҮН. 7.40 Тогулуг хун. 7.45 Криминал. 7.55 Мен — камгалакчызы мен. 8.05 Дуза. 8.10 Диринг амьтаннар дутайрында медалер.

8.15 Мультифильм. 8.25 Кардан өзээ. 8.35 Бөгүн — Москвада. 8.50 Акшалар дутайрында. 9.00 БӨГҮН. 9.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 10.00 БӨГҮН. 10.15 “Ак халаттыг кижилер арамында мафия”, уран-чечен фильм. 12.00 БӨГҮН. 12.20 Эрги телевизор. “Ажык ном”. 14.00 БӨГҮН. 14.20 “Дурген дуза”, т/с. 15.20 БО ШАКТА — Кызыл согуш. 16.00 БӨГҮН.

16.30 “Эжелкчилер”, т/с. 17.25 Дуза. 17.45 Криминал. 18.00 БӨГҮН. 18.30 БО ШАКТА. 19.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 20.00 БӨГҮН. 20.25 “Дурген дуза”, т/с. 21.20 “Дайыннын тылында”, унуралдыг боевик. 23.00 БӨГҮН. 23.35-23.50 Хүнүнү маадыры. “ТЫВА” 6.30 Хуу эминин консультанциязы. 6.55 Реклама. 7.00 МЕДЭЭЛЕР. 7.10 Мультифильм.

7.30 МЕДЭЭЛЕР. 7.40 Коллаж. ТВ ЦЕНТР 14.00 “Мария Бонита”, т/с. 14.55 Мультифильм. 15.55 МЕДЭЭЛЕР. 16.10 “Кыдыг-кызыгаар”, уран-чечен фильм. 17.55 МЕДЭЭЛЕР. 19.00 “Ынакшылдын хайы”, т/с. 19.55 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 “Бичин хоорайга халап”, т/с. 21.45 “Поли”, т/с. 22.55 Мультифильм. 23.10 “Ышкыдырган ынакшыла”. 02.40 “Акапальконун отряды”, т/с.

ФЕВРАЛЬ 12 ОРТ

6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ. 9.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 9.15 “Каржы аңгел”, т/с. 10.15 “Ады маскыдыг кижиги”. 11.00 “Утпазынар дээш...” Валентина Владимировна. 11.40 Смяк. 12.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 12.15 “Кадры” деп программа. 12.50 Биатлон. Делегей чемпионнады. 14.15 “Культура болгаш интеллигенция”, 6-гы дамчыдылга. 15.00 МЕДЭЭЛЕР. 15.15 Стивен Спайберттин кино-

авдылары. 16.35 Он алды харга чедир... 17.00 “Каржы аңгел”, т/с. 18.00 МЕДЭЭЛЕР. 18.15 Дингалазын шоуу. 18.45 Ойна-ла, ынак гармонул! 19.15 Кадрышыла. 19.45 Хуулаазаннар шоуу. 20.45 Тамчыктыг удунар, чыштар! 21.00 YE. 21.35 Агаар. 21.45 “Өлүг чүжк”, детектив. 23.05 Чылдын ыры. 00.10 МЕДЭЭЛЕР. 00.20-02.00 “Иелээ”, мелодрама. “РОССИЯ” 7.00 Эртегинин мендизи-биле, Россия! 8.15-08.28 Мун болгаш бир

хөжөк. 9.15 Дежурный кезек. 9.35 Телеюон. 9.50 Бараннарны — почта дамчыштыр. 10.00 “Санта-Барбара”, т/с. 10.45 Музыкка. 11.00 МЕДЭЭЛЕР. 11.35 “Птербургтун чажыттарынын чештининики”, т/с. 12.30 Диринг амьтаннар дутайрында чугаалар. 13.30 Мультифильм. 14.00 МЕДЭЭЛЕР. 14.30 “Италян ресторан”, т/с. 15.25 “Байлар болгаш алдарыг кижилер”, т/с. 16.15 Мультифильм. 16.25 “Баштайгы ошкаккышы-кылар”, т/с.

17.00 МЕДЭЭЛЕР. 17.30 Суурга. 17.55 Компьютер. “ТЫВА” 18.15 Халлавыр. 18.45 МЕДЭЭЛЕР. 18.55 Сеткика чезээ. 19.25 АЗИЯ ТӨВҮ. 19.45 Коллаж. “РОССИЯ” 20.00 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 Тодаргайы-биле. 20.40 “Аншлаг” болгаш К. 21.45 Музыккаг чарсар. 23.30 Дежурный кезек. 23.45 МЕДЭЭЛЕР. 00.20-01.56 “Коргурут ажык-чачынар”, уран-чечен фильм.

НТВ 7.00 БӨГҮН. 7.40 Тогулуг хун. 7.45 Криминал. 7.55 Мен — камгалакчызы мен. 8.05 Дуза. 8.10 Диринг амьтаннар дутайрында медалер. 8.15 Мультифильм. 8.25 Кардан өзээ. 8.35 Бөгүн — Москвада. 8.50 Акшалар дутайрында. 9.00 БӨГҮН. 9.10 “Сансет Бичиниц ынакшылы болгаш чажыттары”, т/с. 10.00 БӨГҮН. 10.15 Байр шивээзинин дүгүлери. 11.30 Телеюон. 12.00 БӨГҮН.

12.20 Эрги телевизор. “Ажык ном”. 14.00 БӨГҮН. 14.20 А. Шаропованын программазы. 15.05 Мергежили — репортёр. 15.20 БО ШАКТА — Кызыл согуш. 16.00 БӨГҮН. 16.30 “Эжелкчилер”, т/с. 17.25 Дуза. 17.45 Криминал. 18.00 БӨГҮН. 18.30 БО ШАКТА. 19.10 “Шериф эрик оранында келген”, т/с. 20.25 “Бөгүн-99”, фильм. 20.50 “Коргуштунга уду эм”, уран-чечен фильм.

22.30 “Криминалдыг Россия”, НТВ-нин баштайгы көргүзүү. 23.00 БӨГҮН. 23.30 Хүнүнү маадыры. 23.45-01.56 “Оскар” шпалдыг. “Өлүг кижиги кел чор”, уран-чечен фильм. “ТЫВА” 6.30 Көдээ амьдырал. 7.00 МЕДЭЭЛЕР. 7.10 Кайгамчык делегейи-вис. 7.30 МЕДЭЭЛЕР. 7.40 Коллаж. ТВ ЦЕНТР 14.00 “Мария Бонита”, т/с. 14.55 Мультифильм. 15.55 МЕДЭЭЛЕР. 16.10 “Мени эдертип ал”, уран-

чечен фильм. 17.55 МЕДЭЭЛЕР. 19.00 “Ынакшылдын хайы”, т/с. 19.55 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 “Бичин хоорайга халап”, т/с. 21.45 “Поли”, т/с. 22.55 Мультифильм. 23.10 “Ышкыдырган ынакшыла”. 02.40 “Акапальконун отряды”, т/с.

ФЕВРАЛЬ 13 ОРТ

8.00 “Шынык чүрү”, уран-чечен фильм. 9.25 Хуу библиотекка. 9.45 Ады созу. 10.00 ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ. 10.15 “100 хуу” программа. 10.45 Эртегиниң почта. 11.20 “Каламбир”. 11.30 Смяк. 12.10 Третьяковкага дедир эгиткен. 12.35 “Силерге дайын чарлаардыр мен”, уран-чечен фильм.

14.00 Мультифильм. 14.20 А.Дербенев. 15.00 МЕДЭЭЛЕР. 15.15 А.Николаев “Цивилизация” деп программада. 15.45 Диринг амьтаннар аймаа. 16.20 Утаанынбайлар. 17.20 Ол мөлчөөр болган. 18.00 МЕДЭЭЛЕР. 18.15 “Ералаш”, к/ж. 18.45 “Бассейн”, уран-чечен фильм. 21.00 YE. 21.35 “Чажыт материалдар”, т/с. 23.10 МЕДЭЭЛЕР. 23.30-01.40 Хоккей.

“РОССИЯ” 8.00 Мультифильм. 8.15 “Базар орук чок”, уруларга фильм. 9.30 Мультифильм. 10.00 Эртегинин мендизи-биле, чүр! 10.45 “Чангыска чүс”. 11.30 “Баштайгы көрүштөн ынакшыла”. 12.00 Подюл. 12.30 Бажын ажыдалары. 13.00 “Санта-Барбарага неделя”, т/с. 14.00 МЕДЭЭЛЕР. 14.30 Эрге-чагырга неделясы.

15.00 Россия телевиденизинин анык чыгышынын лауреаттары. 15.35 Ачы-дуза кезээни. 17.00 Диринг амьтаннар дутайрында чугаалар. 18.00 “Мизик өг-бүлөм”. 19.00 “Сылдыстар шоу — 99” деп национал музыкка фестивалы. 20.00 МЕДЭЭЛЕР. 20.30 “Муром копкажыга-жыяла”, уран-чечен фильм. 22.10 “Гомер. Кырый берген үезинде журукчуун портрети”, уран-чечен фильм. 23.55 — 00.49. Хожжүмнүг копкажыгыш.

НТВ 8.00 “Коргуштунга уду эм”, уран-чечен фильм. 9.30 БӨГҮН. 10.15 Криминал. 10.40 Дуза. 11.00 Телеюон. 11.30 Эрги телевизор. “Фитиль”. 12.00 БӨГҮН. 12.15 “Тегеран — 99”, фильм. 12.45 Телеюон. 13.10 “Эрги пластинка”, уран-чечен фильм. 13.25 Лившицтен айтырып алынар. 14.00 БӨГҮН.

14.15 “Өлүрүүшкүн дутайры ол херээжен бизкэн”, т/с. 15.10 Суд чоруп тур. 16.00 БӨГҮН. 16.20 “Орус век”. Виктор Столповский Андрей Караулов-биле беседада. 16.45 “Мен болгаш мээң ыдым”, дог-шоу. 17.15 “Вердикт”, уран-чечен фильм. 19.30 Хүнүнү галстук чок маадыры. чадат шериниң дутайрында”, кино. 9.10 Мультифильм. 9.30 БӨГҮН. 10.15 “Дорттун чүрээ”, уран-чечен фильм. 12.00 БӨГҮН. 12.15 Акшалар дутайрында. 12.40 “Ынакшыла илердиншикин”, уран-чечен фильм, 1-ги, 2-ги сериялары. 15.00 Диринг амьтаннар амьдыралы.

20.00 БӨГҮН. 20.20 “Бут бөбүү” клуб. 21.05 “Хоорайда иелээ”, уран-чечен фильм. 23.00 БӨГҮН. 23.45 — 00.28 “Ол дутайрында” ток-шоу. “ТЫВА” 8.00 Уруларга фильм. 9.00 Эртегиниң үеи уттундурбас. 9.30 АЗИЯ ТӨВҮ. 9.50 Коллаж.

13.15 “Бистин чидип бар чыдар сайыралыгы”, барымдаалыг фильм. 14.45 Мультифильм. 15.10 “Кутука”, т/с. 16.15 “Ефрейтор Эбруевтиң чеди душту”, уран-чечен фильм. 18.55 Мультифильм. 20.30 “Верониканың салону”, т/с. 23.00 “Эдди”, уран-чечен фильм. 01.55 “Фарго”, уран-чечен фильм. 04.00 “Шолаал Пуля дээр”, уран-чечен фильм.

ФЕВРАЛЬ 14 ОРТ